

ศึกษาการจัดการโรคผลเน่าของสละ

Study on Salacca Fruit rot management

ยุทธศักดิ์ เจียมไชยศรี^{1/} อภิรัชต์ สมฤทธิ์^{1/}ธารทิพย์ ภาสบุตร^{1/} ศรีนวล สุราษฎร์^{2/}^{1/} กลุ่มวิจัยโรคพืช สำนักวิจัยพัฒนาการอารักขาพืช กรมวิชาการเกษตร^{2/} สำนักวิจัยและพัฒนาการเกษตรเขตที่ ๖

บทคัดย่อ

จากการศึกษาสารเคมีป้องกันกำจัดโรคผลเน่าสละ โดยวางแผนทดลองแบบ RCB ๔ ซ้ำ ๕ กรรมวิธี ในแปลงสละของเกษตรกร จังหวัดจันทบุรี อยู่ระหว่างการทดลอง

คำนำ

สละ (*Salacca* sp.) เป็นผลไม้ที่มีรสชาติหอมหวานเฉพาะตัว เป็นพืชที่มีการเจริญเติบโตและให้ผลผลิตในเชิงการค้าได้ค่อนข้างเร็ว จึงเป็นพืชที่เกษตรกรเริ่มนิยมปลูกแทนพืชชนิดอื่นที่มีราคาต่ำ เนื่องจากเป็นพืชที่ให้ราคาสูง เจริญเติบโตได้ดี ทนต่อความแห้งแล้ง ดูแลรักษาง่ายเนื่องจากทรงพุ่มไม่สูงมาก ให้ผลเร็ว ดอกทยอยออกตลอดปีจึงทำให้มีผลผลิตขายตลอดปี นอกจากรับประทานสดแล้วยังสามารถนำไปแปรรูปได้หลายอย่าง ได้แก่ น้ำสละ สละแช่อิ่ม สละกวน เป็นต้น ในปี 2549 มีปริมาณการส่งออกสละ 4,134 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่า 148,197 บาท ส่งออกไปสาธารณรัฐอาหรับอิมิเรตส์ เยอรมัน มัลดีฟ จีน และฝรั่งเศส

สละมีหลายสายพันธุ์ได้แก่ สละหม้อ สละเสน ซึ่งคาดว่าในปัจจุบันสูญพันธุ์ไปแล้ว สละเนินวง สละน้ำผึ้ง และสละพันธุ์สุมาลี ซึ่งแต่ละพันธุ์มีข้อดี ข้อเสียแตกต่างกันไป โดยพันธุ์ที่นิยมปลูก คือสละเนินวง ขนาดตะโพกหรือลำต้นเล็กกว่าระกำ บริเวณกาบใบมีสีน้ำตาลทอง ปลายใบยาว หนามของยอดที่ยังไม่คลี่มีสีขาว ผลมีรูปร่างยาว หัวท้ายเรียวยาวคล้ายกระสวย หนามผลยาว อ่อนนิ่ม ปลายหนามงอนไปทางท้ายผล เนื้อมีสีเหลืองนวลคล้ายน้ำผึ้ง หนานุ่ม รสชาติหวานหรือหวานอมเปรี้ยว รับประทานแล้วรู้สึกชุ่มคอ กลิ่นหอม เมล็ดเล็ก สามารถเจริญเติบโตได้ดีทั้งในพื้นที่ดอนและลุ่ม (สุพจน์, 2543) และพันธุ์สุมาลีซึ่งเป็นพันธุ์ใหม่ ลักษณะลำต้นคล้ายระกำ ทางใบยาวมีสีเขียวอมเหลือง ใบใหญ่กว้างและปลายใบสั้นกว่าพันธุ์เนินวง หนามของยอดอ่อนที่ยังไม่คลี่มีสีส้มอ่อน คานดอกยาว ข้อดอกใหญ่ ติดผลง่าย ผลมีรูปร่างป้อมสั้น สีเนื้อคล้ายสละเนินวง เนื้อหนากว่าระกำแต่บางกว่าพันธุ์เนินวง รสชาติหวาน มีกลิ่นเฉพาะ เจริญเติบโตเร็วและทนต่อสภาพแสงแดดจัดได้ดีกว่าพันธุ์เนินวง (นฤมล, ม.ป.ป.)

รหัสการทดลอง 02-06-54-03-01-01-02-54

การที่จะผลิตสละให้มีคุณภาพจำเป็นต้องมีการดูแลรักษาเป็นอย่างดี หนึ่งในนั้นคือเรื่องการป้องกันกำจัดศัตรูพืช ทั้งวัชพืช โรคพืช แมลงศัตรูพืช และสัตว์ศัตรูพืช ซึ่งทำความเสียหายน้อย แต่เนื่องจากเกษตรกรมีการเพิ่มพื้นที่ปลูกมากขึ้น จึงทำให้ปัญหาเรื่องศัตรูพืชเป็นเรื่องสำคัญที่ต้องมีการป้องกันกำจัด หากไม่มีการป้องกันกำจัดอาจทำให้พืชหยุดการเจริญเติบโต ผลผลิตลดลง และอาจส่งผลกระทบต่อคุณภาพการผลิต ทำให้ราคาตลาดลง โรคที่ทำความเสียหายได้แก่ โรคใบจุด โรครากเน่าและผลเน่า ได้มีรายงานการพบเชื้อสาเหตุโรคผลเน่าแถมดำของสละเกิดจากเชื้อรา *Rhizoctonia solani* (อรดี และ นันทนา, 2545) และในรายงานของกรมวิชาการเกษตร (2552) รายงานว่าโรคผลเน่าของสละเกิดจากเชื้อรา 3 ชนิด ได้แก่ *Marasmius palmivorus* Sharples., *Sclerotium rolfsii* (ราเม็ดผักกาด) และ *Thielaviopsis* spp. นอกจากนี้ อาทิตย์ มติธรรม (2552) ได้รายงานโรคผลเน่าของสละเกิดจากเชื้อรา *Marasmius palmivorus* Sharples. เปลือกของผลสละจะมีสีน้ำตาล มีเส้นใยสีขาวหรือขาวอมชมพูเกิดขึ้น เส้นใยจะแทงทะลุเปลือกเข้าไปในผล ทำให้เปลือกเปราะแตก เนื้อในเน่าผลร่วงหล่น เมื่อเส้นใยเจริญเต็มที่จะสร้างดอกเห็ดสีขาว เมื่อดอกบานจะปลดปล่อยสปอร์กระจายและระบาดไปสู่ทะลายผลอื่น ๆ ได้

จากรายงานดังที่ได้กล่าวมาแล้ว จะเห็นได้ว่ายังไม่มีการศึกษาการป้องกันกำจัดโรคผลเน่าสละมากนัก ดังนั้นจึงควรที่จะมีการศึกษาสารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืชที่มีประสิทธิภาพต่อไป

วิธีดำเนินการ

อุปกรณ์

๑. สวนสละของเกษตรกร
๒. สารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช
๓. ถังพ่นสารเคมี
๔. ชุดพ่นสารเคมี
๕. ถังผสมสารเคมี
๖. เครื่องซั่ง กระจบกดวง
๗. กล้องถ่ายรูป
๘. ป้าย ปากกาเขียนป้าย
๙. ๑

วิธีการ

๑. วางแผนการทดลองแบบ RCB 4 ซ้ำ 5 กรรมวิธี ได้แก่

กรรมวิธีที่ ๑ difenoconazole	อัตรา ๑๕ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร
กรรมวิธีที่ ๒ pyraclostrobin	อัตรา ๑๕ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร
กรรมวิธีที่ ๓ tebuconazole + trifoxystrobin	อัตรา ๑๐ กรัม/น้ำ ๒๐ ลิตร
กรรมวิธีที่ ๔ validamycin	อัตรา ๓๐ มล./น้ำ ๒๐ ลิตร
กรรมวิธีที่ ๕ Control	ไม่ใส่สารเคมี
๒. พ่นสารทุกกรรมวิธี 3 ครั้ง ห่างกัน 7 วัน เริ่มพ่นสารในระยะก่อนเก็บผลผลิต 2 เดือน
 บันทึกการเกิดโรคผลเน่าสละ ในระยะเก็บผลผลิต
๓. วิเคราะห์และสรุปผลการทดลอง
๔. รายงานผลการทดลอง

เวลาและสถานที่

ดำเนินการระหว่าง ตุลาคม ๒๕๕๔ – กันยายน ๒๕๕๖ ในเขตจังหวัดจันทบุรี

ผลและวิจารณ์ผลการทดลอง

จากการทดลองสารเคมีป้องกันกำจัดโรคพืช ในการป้องกันกำจัดโรคผลเน่าสละ ขณะนี้อยู่
 ระหว่างการทดลอง ซึ่งจะสิ้นสุดการทดลองในปี ๒๕๕๖

สรุปผลการทดลองและคำแนะนำ

—

เอกสารอ้างอิง

กรมวิชาการเกษตร. 2552. สละ. ใน <http://it.doa.go.th/vichakan/news.php?newsid=36>

นฤมล มานีพพาน. ม.ป.ป. การปลูกและขยายพันธุ์สละ และระกำ. เพชรกระรัต, กรุงเทพฯ. 80 หน้า

สุพจน์ ตั้งจากรุพร. 2543. 8 เชียนสวนสละและระกำหวาน. ก.พล, กรุงเทพฯ. 80 หน้า

อรดี พิณีไพฑูรย์; นันทนา คำเมือง . 2545. โรคผลเน่าแถมดำของสละ. รายงานการ
ประชุมสัมมนาทางวิชาการ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล ครั้งที่ 19: เล่มที่ 2 กลุ่มเกษตรศาสตร์
สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล. ปทุมธานี. หน้า 153-154

อาทิตย์ มติธรรม. 2552. ศัตรูของสละและการป้องกันกำจัด. ใน[http://www.salaartit.com/
modules.php?name=FAQ&myfaq=yes&id_cat=2&categories=#8](http://www.salaartit.com/modules.php?name=FAQ&myfaq=yes&id_cat=2&categories=#8)